

Změna podoby akcií

Usnesení valné hromady o změně podoby akcií ze zaknihované na listinnou může být rozhodnutím směřujícím k obcházení ustanovení § 186a obch. zák. Za takové rozhodnutí je však lze považovat jen tehdy, bude-li bez velmi vážného důvodu pro takový postup rozhodnutím nastolen stav, kdy akcie společnosti nebudou obchodovatelné na žádném z oficiálních trhů (např. za situace, kdy z rozhodnutí valné hromady o změně podoby akcií vyplýne, že akcie společnosti po změně podoby nesplňují podmínky přijetí k obchodování na oficiálním trhu).

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Odo 1320/2006, ze dne 27.2.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatele MUDr. P. S., za účasti společnosti J. a. s., o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, vedené u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 13 Cm 897/2004, o dovolání navrhovatele proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 26. dubna 2006, č. j. 3 Cmo 355/2005-225, tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 26. dubna 2006, č.j. 3 Cmo 355/2005-225, a usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 25. května 2005, č.j. 13 Cm 897/2004-178, se zrušují a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Usnesením ze dne 25. května 2005, č.j. 13 Cm 897/2004-178, Krajský soud v Českých Budějovicích zamítl návrh navrhovatele na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti J. a. s. (dále jen „společnost“), konané dne 18. června 2004, o přeměně podoby cenného papíru společnosti ze zaknihované na listinnou a o dílčí změně stanov.

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, podle kterých se dne 18. června 2004 konala řádná valná hromada společnosti, na níž bylo pod bodem 10 pořadu jednání rozhodnuto o změně podoby akcií společnosti ze zaknihované na listinnou a pod bodem 12 pořadu jednání o dílčí změně stanov. Navrhovatel jakožto akcionář společnosti tvrdí, že došlo k obcházení § 186a zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“), a v důsledku toho jsou napadená rozhodnutí valné hromady neplatná. Odkazuje na § 186a obch. zák., § 78 zákona č. [591/1992](#) Sb., o cenných papírech (dále jen „zákon o cenných papírech“), a § 47 zákona č. [256/2004](#) Sb., o podnikání na kapitálovém trhu (dále jen „zákon o podnikání na kapitálovém trhu“), dospěl soud prvního stupně k závěru, že žádné z těchto ustanovení nepřikazuje emitentovi, který vydal kótované zaknihované akcie, aby spolu se svým rozhodnutím o změně podoby těchto akcií nutně též rozhodl o jejich vyřazení z obchodování na oficiálním trhu. Úmyslem společnosti nebylo vyřazení cenných papírů z obchodování na veřejném trhu, když o tomto valná hromada ani nerozhodovala, a tudíž nenastávají ani důsledky předpokládané ustanovením § 186a obch. zák. Zákon umožňuje, aby došlo k přijetí rozhodnutí o změně podoby akcií bez toho, aby byla zrušena jejich obchodovatelnost. Postupovala-li společnost při rozhodování o změně podoby akcií ve smyslu zákona, nelze hovořit o tom, že by zákon obcházela. K tíži společnosti pak nelze klást ani to, že v následné době po rozhodnutí o změně podoby cenných papírů nečinila konkrétní kroky vedoucí k tomu, aby s těmito cennými papíry bylo obchodováno.

Napadeným usnesením potvrdil Vrchní soud v Praze rozhodnutí soudu prvního stupně. Přitakal jeho závěrům a doplnil, že žádný právní předpis nestanoví, že by změnou podoby cenného papíru docházelo ze zákona ke zrušení jeho veřejné obchodovatelnosti. Ani samotná podoba cenného papíru

na veřejnou obchodovatelnost nemá vliv. Na veřejném trhu lze obchodovat s cennými papíry jak v listinné, tak v zaknihované podobě. Na tom nic nemění skutečnost, že v současné době není fakticky možné na veřejném trhu obchodovat s listinnými akciemi. Veřejná obchodovatelnost cenných papírů totiž není podmíněna skutečným prováděním obchodů s nimi na veřejném trhu a neobsahuje právo na to, aby se s nimi na veřejném trhu také obchodovalo, tedy, aby byl cenný papír k obchodování přijat. Podle odvolacího soudu není pro veřejnou obchodovatelnost cenného papíru rozhodující jeho podoba ani faktická podoba obchodu s ním na veřejném trhu, ale zejména jeho předepsané náležitosti stanovené právními předpisy. Navrhovatelem tvrzený úmysl společnosti zrušit přeměnou podoby akcií jejich veřejnou obchodovatelnost nelze mít podle odvolacího soudu za prokázaný a společnost ani po vydání napadeného rozhodnutí soudem prvního stupně nečinila žádné konkrétní kroky, které by vedly ke skutečnému a nikoliv jen hypotetickému zrušení veřejné obchodovatelnosti přeměněných cenných papírů.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal navrhovatel dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), navrhuje, aby dovolací soud napadené rozhodnutí zrušil.

K závěru odvolacího soudu, podle něhož žádný právní předpis nestanoví, že by změnou podoby cenného papíru docházelo ze zákona ke zrušení jeho veřejné obchodovatelnosti, namítá, že nikdy netvrdil, že ke zrušení kótace dochází přímo ze zákona, ale naopak, že zrušení kótace je důsledkem přeměny podoby akcií. Pokud odvolací soud založil své rozhodnutí na závěru, že nadále existuje právo navrhovatele obchodovat s listinným papírem na veřejném trhu, byť dočasně to fakticky není možné, namítá dovolatel, že práva občanů v právním státě by neměla být hypotetického charakteru, ale efektivní a skutečná. Veřejná obchodovatelnost (kótace) spadá pod ústavní ochranu vlastnického práva a zrušení kótace je zásahem možným jen za podmínek, že dojde ke kompenzaci zásahu do vlastnického práva postupem podle § 186a obch. zák. Podle názoru dovolatele znovupřijetí akcií na veřejné trhy lze vyloučit s pravděpodobností blížící se jistotě. Odvolací soud se nadto vůbec nevyjádřil k další argumentaci dovolatele, jež se týkala zrušení jeho dalších, zejména informačních práv.

Konečně pak závěr odvolacího soudu, podle něhož úmysl společnosti zrušit veřejnou obchodovatelnost akcií nebyl prokázán, nemá oporu v provedených důkazech, když byly provedeny nejméně tři důkazy o tom, že společnost (resp. její hlavní akcionář) předpokládala a zamýšlela zrušení veřejné obchodovatelnosti akcií jako důsledek změny podoby akcií. V této souvislosti poukazuje na body 9 a 16 zápisu z valné hromady, v nichž je výslovně uvedeno, že důsledkem změny podoby budou akcie společnosti „charakterem nekótované“. Navíc je z tohoto zápisu zřejmé, že při hlasování o změně podoby akcií na valné hromadě byl zvolen postup, kdy bylo hlasováno výslovně podle jednotlivých majitelů akcií, tedy postup vyžadovaný ustanovením § 186a obch. zák.

Jako otázky zásadního právního významu dovolatel formuluje „obcházení § 186a obch. zák.“ a „přednostní aplikaci ustanovení § 186a obch. zák. před ustanoveními o změně podoby akcií“. Výslovně pak poukazuje na to, že dovolací soud se zatím nikdy nezabýval otázkou, zda změna podoby cenného papíru na listinnou, je-li prováděna jako samostatné opatření, není per se absolutně neplatná u veřejně obchodovatelných (kótovaných) akcií za situace, kdy není současně rozhodnuto o zrušení veřejné obchodovatelnosti.

Společnost ve svém vyjádření k dovolání polemizuje s argumenty dovolatele a navrhuje, aby Nejvyšší soud dovolání odmítl, popř. zamítl.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. a je i důvodné.

Odvolací soud založil své rozhodnutí na závěru, podle kterého „veřejná obchodovatelnost cenných

papírů neobsahuje právo na to, aby se s tímto cenným papírem na veřejném trhu také obchodovalo, tedy aby byl cenný papír přijat k obchodování“. Aniž citoval příslušnou právní normu, vycházel evidentně z ustanovení § 71 odst. 1 zákona o cenných papírech, ve znění účinném do 31. prosince 2000, podle něhož „veřejně obchodovatelný cenný papír je takový cenný papír, se kterým lze obchodovat na veřejném trhu“.

Tato úprava však byla s účinností od 1. ledna 2001 změněna zákonem č. [362/2000](#) Sb., jenž změnil jak terminologii (pojem „veřejně obchodovatelné cenné papíry“ nahradil pojmem „registrované cenné papíry“), tak i pojetí veřejně obchodovatelných, resp. registrovaných cenných papírů. Až do 1. května 2004, kdy vstoupil v účinnost zákon o podnikání na kapitálovém trhu, znělo ustanovení § 71 odst. 1 zákona o cenných papírech takto: „Cenný papír, který je přijat k obchodování na veřejném trhu, je registrovaný cenný papír“.

V době rozhodování napadené valné hromady byl již účinný zákon o podnikání na kapitálovém trhu, podle jehož ustanovení § 200 odst. 19 jsou registrované cenné papíry podle dosavadního zákona kótovanými cennými papíry podle tohoto zákona. Podle § 44 odst. 1 zákona o podnikání na kapitálovém trhu kótovaný cenný papír je cenný papír přijatý k obchodování na oficiálním trhu.

S ohledem na shora popsané změny právní úpravy nelze v projednávané věci použít závěry přijaté v rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 3. ledna 2002, sp. zn. 29 Odo 162/2001 (jež se vztahovaly k právní úpravě účinné do 31. prosince 2000). S účinností od 1. ledna 2001 je pro posouzení určitého cenného papíru jako registrovaného, resp. kótovaného, nutné, aby byl přijat k obchodování na veřejném, resp. oficiálním trhu. Závěr odvolacího soudu, podle něhož „není pro veřejnou obchodovatelnost cenného papíru rozhodující, že bude fakticky k obchodování na veřejném trhu přijat“, ve světle ustanovení § 44 odst. 1 zákona o podnikání na kapitálovém trhu neobstojí.

Stejně tak neobstojí ani závěry soudu prvního stupně, jež odvolací soud považoval za správné, podle kterých postupovala-li společnost při rozhodování o změně podoby akcií ve smyslu zákona, jenž umožňuje přijetí rozhodnutí o změně podoby akcií bez toho, aby byla zrušena jejich „obchodovatelnost“, nelze hovořit o tom, že zákon obešla, a k tíži společnosti nelze klást ani to, že v době po rozhodnutí o změně podoby cenných papírů nečiní konkrétní kroky vedoucí k tomu, aby s těmito papíry bylo obchodováno.

Skutečnost, že právní předpisy neukládají akciové společnosti s kótovanými zaknihovanými účastnickými cennými papíry, aby spolu se změnou jejich podoby na listinnou rozhodla i o jejich vyřazení z obchodování na oficiálním trhu, neimplikuje závěr, že usnesení valné hromady o změně podoby akcií ze zaknihované na listinnou nemůže být rozhodnutím směřujícím k obcházení ustanovení § 186a obch. zák. Nejvyšší soud naopak zastává názor, že takovým rozhodnutím být může.

Za rozhodnutí, kterým má dojít k obejití povinností stanovených v ustanovení § 186a obch. zák. pro případ zrušení kótace účastnických cenných papírů, je však lze považovat jen tehdy, bude-li bez velmi vážného důvodu pro takový postup rozhodnutím nastolen stav, kdy akcie společnosti nebudou obchodovatelné na žádném z oficiálních trhů (např. za situace, kdy z rozhodnutí valné hromady o změně podoby akcií vyplývá, že akcie společnosti po změně podoby nesplňují podmínky přijetí k obchodování na oficiálním trhu). Aby bylo možno učinit závěr o tom, zda došlo k obejití zákona, je nutno zkoumat, nastal-li v důsledku rozhodnutí valné hromady takový stav, že listinné akcie společnosti není možné kótovat na žádném z oficiálních trhů. Je-li možno listinné akcie společnosti k obchodování na oficiálním trhu přijmout, ale k obchodování na takovém trhu přijaty dosud nebyly, nezakládá takový stav neplatnost usnesení valné hromady o změně podoby akcií, ale povinnost společnosti, aby podnikla kroky potřebné k přijetí akcií k obchodování na oficiálním trhu (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. prosince 2007, sp. zn. 29 Odo 524/2006)

Protože právní posouzení věci co do řešení otázky, na níž napadené rozhodnutí spočívá, není správné a dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) byl uplatněn právem, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), usnesení odvolacího soudu a spolu s ním ze stejných důvodů i usnesení soudu prvního stupně podle § 243b odst. 2 věty za středníkem a odst. 3 o. s. ř. zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta první o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Valná hromada](#)
- [Směnečný a šekový platební rozkaz, prominutí zmeškání lhůty \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o dílo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Veřejné zakázky](#)
- [Výklad právních předpisů, přepravní smlouva](#)
- [Smluvní pokuta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zpráva o vztazích](#)
- [Zákaz konkurence](#)
- [Vypořádací podíl v bytovém družstvu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Základní kapitál](#)